

# ŠKOLSKO/OPĆINSKO/GRADSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2017. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: 2. razred

Zaporka

--	--	--	--	--

\_\_\_\_\_

Broj postignutih bodova \_\_\_\_ / 70

Potpis članova Školskog povjerenstva

1. \_\_\_\_\_

2. \_\_\_\_\_

3. \_\_\_\_\_

Mjesto i nadnevak: \_\_\_\_\_

Za rješavanje zadataka predviđeno je 60 minuta.

Ispit se rješava kemijskom olovkom s plavom tintom koja se ne briše. Uporaba obične olovke i crvene ili neke druge boje tinte (osim plave) rezultira diskvalifikacijom učenika.

Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu standardnoga hrvatskoga jezika, posebice treba poštivati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuje se Hrvatski pravopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino u zadacima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena je uporaba čitljivo napisanog velikog tiskanog slova.

Za vrijeme pisanja ispita ne smije se koristiti ništa osim navedenoga pribora za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji na bilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilno provođenje natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

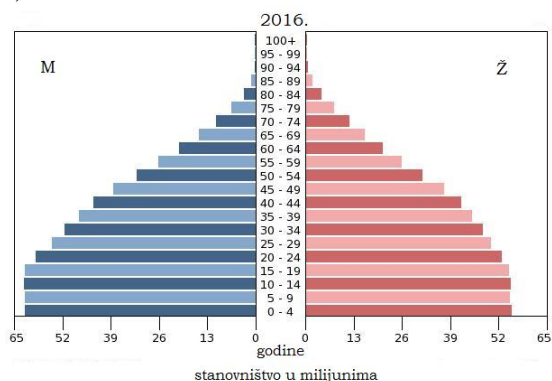
Učenicima se dopušta pisanje po marginama i praznim stranicama ispitnog materijala bez oduzimanja bodova i/ili diskvalifikacije.

Potpuno ispravno riješeni zadatci, prema uputi za rješavanje vrednuju se s jednim, dva ili tri boda. U djelomično ispravno riješenim zadacima boduju se ispravno riješene čestice, ako nije bilo korekcije odgovora u tim česticama. Netočno riješeni zadatci i naknadno ispravljeni odgovori te odgovori koji su pisani velikim tiskanim slovima ili kombinacijom tiskanih i pisanih slova, kao i odgovori u zagradama ne vrednuju se.

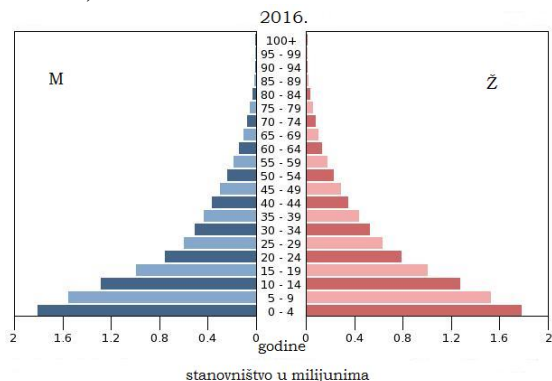
**U PRVIH ŠEST ZADATAKA JEDAN JE ODGOVOR TOČAN. ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOG ODGOVORA.**

1 ☐ 1. Koji dijagram dobno-polne strukture stanovništva prikazuje populaciju čiji je udio velikih dobnih skupina: 0-14 godina 28 %, 15-64 godina 66 %,  $\geq 65$  godina 6 %?

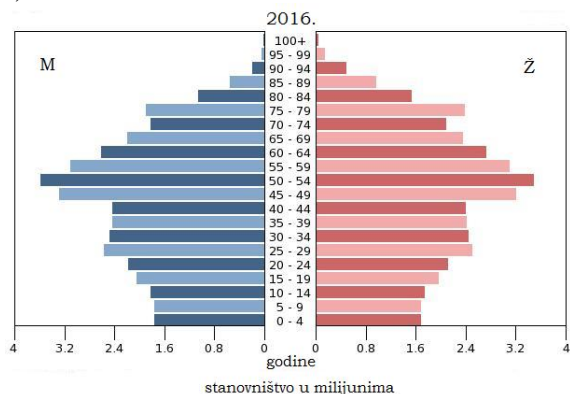
a)



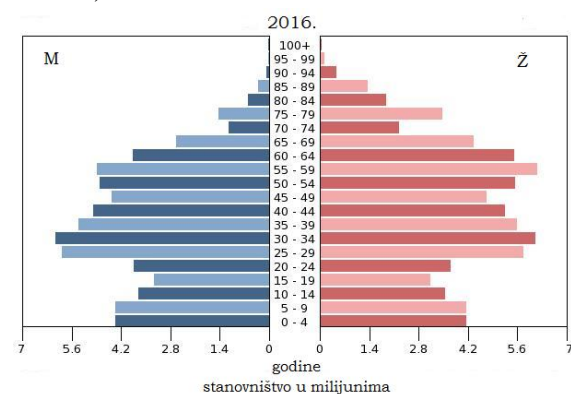
b)



c)



d)



1 ☐ 2. U kojoj od navedenih država je danas najslabije izražena litoralizacija?

a) u SAD-u

b) u Indiji

c) u Kini

d) u Meksiku

1 ☐ 3. Koji poredak gospodarskih djelatnosti prema udjelu zaposlenih danas **nema ni** jedna država u svijetu?

a) I-II-III

b) I-III-II

c) III-I-II

d) II-I-III

1 ☐ 4. Koji se od pokazatelja demografskih obilježja **ne iskazuje** u postotcima ili promilima?

a) opća stopa fertiliteta

b) indeks starosti

c) koeficijent mladosti

d) prirodna promjena

1 ☐ 5. Kojoj vrsti migracije prema uzroku pripada dominantno suvremeni proces imigracije iz Sirije?

a) politička migracija

b) vjerska migracija

c) socijalna migracija

d) gospodarska migracija

1 ☐ 6. Koja je od navedenih država u ukupnom stanovništvu 2016. godine imala najveći udio ženskog stanovništva u predferilnom razdoblju?

a) DR Kongo

b) Filipini

c) Finska

d) Paragvaj

**U SLJEDEĆA DVA ZADATKA POVEŽI SREDNJI I DESNI STUPAC S LIJEVIM UPISIVANJEM SAMO JEDNOG SLOVA I BROJA NA CRTU ISPRED DRŽAVA U LIJEVOM STUPCU. U 7. ZADATKU DVA SE SLOVA I DVA BROJA NE MOGU POVEZATI, A U 8. ZADATKU JEDNO SLOVO I JEDAN BROJ.**

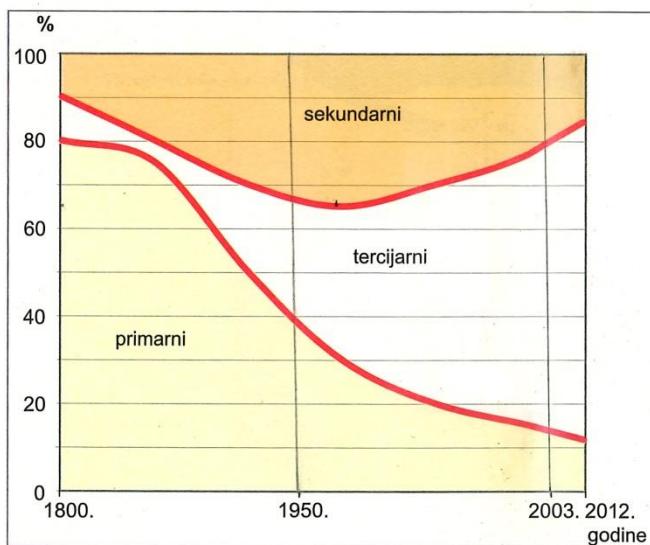
**3** 7. Poveži državu s njezinim službenim jezikom (može biti i jedan od više službenih) i vjerskom zajednicom kojoj pripada većina njezina stanovništva.

_____ Somalija	A) engleski	1) suniti
_____ Panama	B) portugalski	2) rimokatolici
_____ Papua Nova Gvineja	C) suahili	3) protestanti
	D) španjolski	4) hinduisti
	E) arapski	5) šijiti

**3** 8. Poveži državu s odgovarajućom visinom dohotka i odgovarajućim visinom prirodnog porasta 2015. godine

_____ Peru	A) niski dohodak	1) niski prirodni porast
_____ Liberija	B) niži srednji dohodak	2) umjereni prirodni porast
_____ Republika Koreja	C) viši srednji dohodak	3) visoki prirodni porast
	D) visoki dohodak	4) vrlo visoki prirodni porast

**SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENIH GRAFIČKIH PRILOGA I TABLICE.**

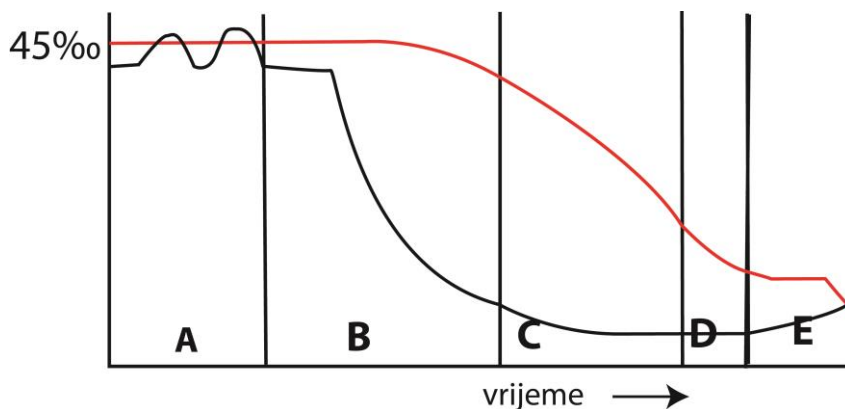
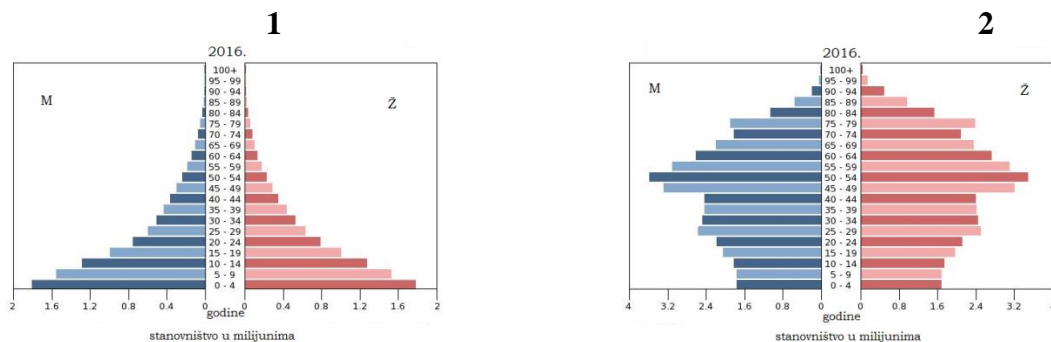


Razvoj udjela triju glavnih sektora u ukupnoj gospodarskoj djelatnosti stanovništva razvijenih zemalja od početka prve (klasične) industrijske revolucije (parni stroj) do danas (informatika)

**3** 9. Godine 1800. u tercijarnom sektoru bilo je zaposleno \_\_\_\_\_ % stanovništva razvijenih država, a 2003. u sekundarnom sektoru bilo je zaposleno \_\_\_\_\_ % stanovništva istih država. Poredak sektora prema udjelu zaposlenih 1950. bio je \_\_\_\_\_.



**3** 10. Strukturni krug prikazuje dobnu strukturu \_\_\_\_\_ (upiši ime kontinenta) 2013. godine. Prema udjelu velikih dobni skupina taj kontinent ima \_\_\_\_\_ stanovništvo (upiši tip). Koeficijent mladosti toga kontinenta iznosi \_\_\_\_\_ (zaokruži na cijeli broj).



**2** 11. Država čiji je dobno-spolni sastav stanovništva označen brojem 1 nalazi se u podetapi \_\_\_\_\_ tranzicije, koja je na dijagramu označena slovom \_\_\_\_\_, a država čiji je dobno-spolni sastav stanovništva označen brojem 2 nalazi se u \_\_\_\_\_ etapi demografskog razvoja, koja je na dijagramu označena slovom \_\_\_\_\_.

Stanovništvo odabranih kontinenata od kraja 14. stoljeća do početka 21. stoljeća u milijunima

Godina	Kontinent X	Kontinent Y
1400.	45	189
1500.	80	231
1800.	195	602
1900.	400	925
1950.	585	1390
1980.	675	2578
1990.	685	3040
2012.	720	4250

2	
---	--

 12. Ime kontinenta čije je kretanje ukupnog broja stanovnika označeno slovom Y je \_\_\_\_\_ . Prosječna godišnja promjena broja stanovnika na kontinentu označenom slovom X između posljednje i pretposljednje godine navedene u tablici iznosi u apsolutnom iznosu \_\_\_\_\_ milijuna (zaokruži odgovor na jednu decimalu) stanovnika.

Prostor za računanje

--

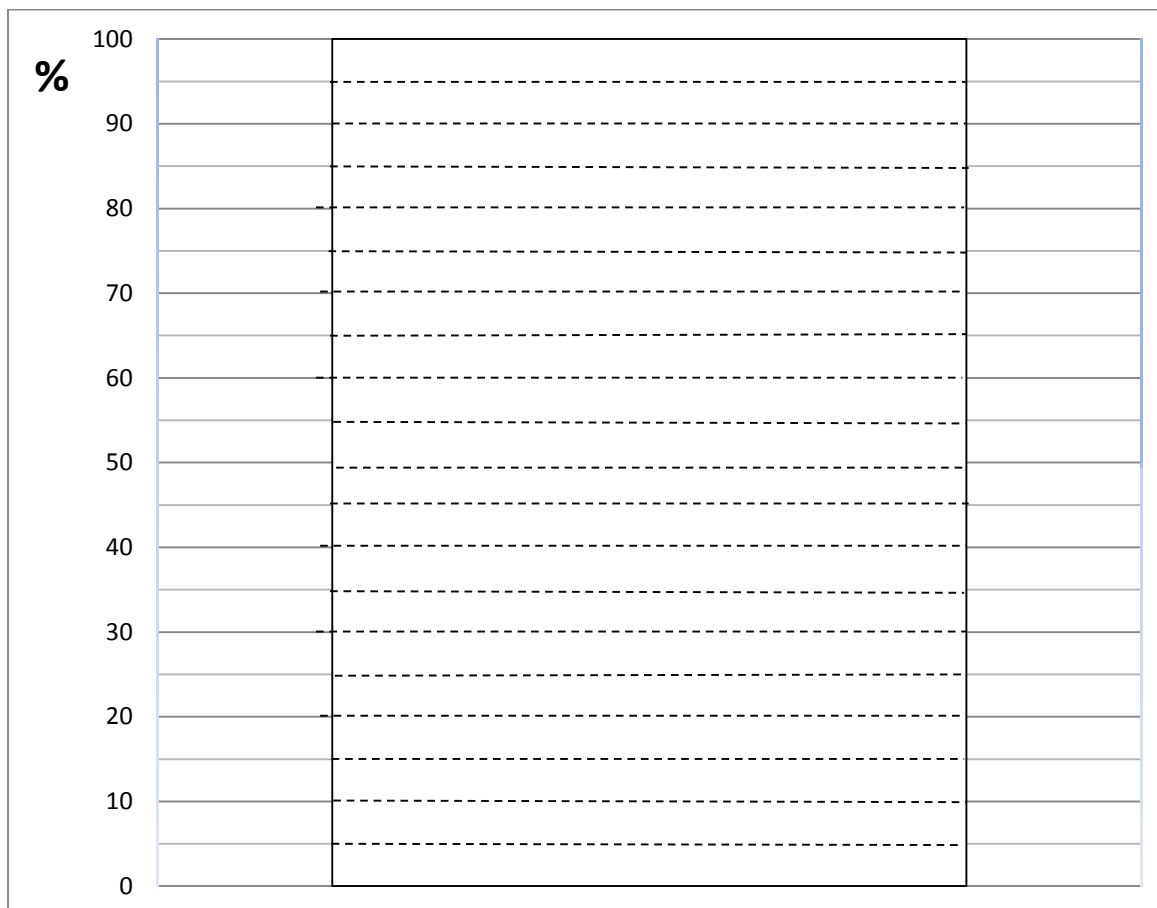
**SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI NA PRILOŽENOM STRUKTURNOM STUPCU.**

3	
---	--

 13. Za populaciju u kojoj je udio velikih dobnih skupina 20 %, 25 % i 55 %, a indeks mladosti 125 ispuni strukturni stupac tako da kreneš od najmlađe prema najstarijoj velikoj dobnj skupini i unutar svakog segmenta upiši naziv velike dobne skupine.

Prostor za računanje

--



**U SLJEDEĆEM ZADATKU POVEŽI PAROVE UPISIVANJEM SLOVA NA CRTU ISPRED PONUĐENIH ODGOVORA. TRI CRTE MORAJU OSTATI PRAZNE.**

2

14. Poveži opise s pripadajućim regijama.

A) prva država u svijetu prema broju stanovnika 2017. godine

B) druga država u svijetu prema broju stanovnika 2017. godine

\_\_\_\_ Jugozapadna Azija

\_\_\_\_ Jugoistočna Azija

\_\_\_\_ Južna Azija

\_\_\_\_ Istočna Azija

\_\_\_\_ Sjeverna Azija

**U SVAKOM OD SLJEDEĆIH 11 ZADATAKA DVA SU TOČNA ODGOVORA. ZAOKRUŽI SLOVA ISPRED TOČNIH ODGOVORA.**

2

15. Koji se podtipovi ukupnog kretanja stanovništva u dijagramu rasipanja nalaze u IV. kvadrantu? (stopa promjene broja stanovnika utvrđena popisom prikazana je na osi x, a stopa prirodne promjene na osi y)

a) I<sub>1</sub>

b) E<sub>1</sub>

c) I<sub>2</sub>

d) E<sub>2</sub>

e) I<sub>3</sub>

2

16. Koji su klimatski tipovi karakteristični za današnje područje najveće koncentracije stanovništva u Angloamerici?

a) Af

b) Cf

c) Cs

d) Cw

e) Df

2

17. U kojima je od navedenih država 2016. godine očekivana životna dob iznosila > 80 godina za osobe rođene te godine?

a) Kina

b) Grčka

c) Novi Zeland

d) Bolivija

e) Čad

- ☐ 2 ☐ 18. Koja su obilježja suvremenog kretanja stanovništva svijeta?
- a) europske države u gospodarskoj i društvenoj tranziciji nalaze se u podetapi središnje tranzicije
  - b) najviše država s ukupnom stopom fertiliteta  $> 5$  nalazi se u tropskoj Africi
  - c) infantilni mortalitet  $> 80\%$  karakterističan je za južni umjereni toplinski pojas
  - d) u predtranzicijskoj etapi demografskog razvoja nalaze se države Južne Azije
  - e) države koje imaju mladu populaciju imaju indeks starosti  $< 40$

- ☐ 2 ☐ 19. Koje od navedenih tvrdnji vezanih za fiziološku gustoću stanovništva su točne?
- a) raste ako se povećava broj stanovnika, ali sporije od porasta obradivih površina
  - b) smanjuje se ako broj stanovnika raste, a obradive površine se smanjuju
  - c) u Sahelu, u pravilu, danas se povećava površina obradivog zemljišta po jednoj osobi
  - d) uvijek ima veću vrijednost od prosječne gustoće naseljenosti
  - e) smanjuje se gradnjom poldera uz zadržavanje postojećeg broja stanovnika

- ☐ 2 ☐ 20. U kojima se od navedenih područja 2015. godine nalazila najmanje jedna država s  $> 50\%$  nepismenog stanovništva starijeg od 15 godina?

- a) mediteranska obala Afrike
- b) Arapski poluotok
- c) „Rog“ Afrike
- d) Američka prevlaka
- e) Hindukuš

- ☐ 2 ☐ 21. Koji su od navedenih pojmova odrednice prirodnog kretanja stanovništva?

- a) fertilitet
- b) indeks mladosti
- c) koeficijent starosti
- d) migracije
- e) indeks vitaliteta

- ☐ 2 ☐ 22. U kojima od navedenih prostora su Laponci autohtono stanovništvo?

- a) Baffinovoj zemlji
- b) Škotskoj nizini
- c) Islandu
- d) Skandinavskom gorju
- e) poluotoku Koli

- ☐ 2 ☐ 23. Koje su od navedenih država danas pretežno kršćanske, a jedan od službenih jezika u njima je francuski?

- a) Kamerun
- b) Južna Afrika
- c) Filipini
- d) Čad
- e) Kanada

- ☐ 2 ☐ 24. Koje od navedenih država danas imaju  $> 30\%$  stanovništva između 25 i 64 godina života s terciarnim obrazovanjem?

- a) Paragvaj
- b) Hrvatska
- c) Bangladeš
- d) Irska
- e) Švedska

- ☐ 2 ☐ 25. U kojim od navedenih država većinu stanovnika danas čine rimokatolici?

- a) Filipini
- b) Istočni Timor
- c) Libanon
- d) Mongolija
- e) Gruzija

**U SLJEDEĆA TRI ZADATKA DOPUNI REČENICE UPISIVANJEM ODGOVORA NA CRTE.**

- ☐ 2 ☐ 26. Pet prvih država prema visini HDI 2015. godine nalazilo se u \_\_\_\_\_ etapi demografskog razvoja, a pet posljednjih prema visini HDI nalazilo se u \_\_\_\_\_ etapi demografskog razvoja.

2

27. Pokrata ID u pokazateljima razvijenosti označava

\_\_\_\_\_ (upiši naziv), a ako se od bruto domaćeg proizvoda oduzmu troškovi proizvodnje i pružanja usluga dobije se

\_\_\_\_\_ (upiši puni naziv na hrvatskome jeziku).

2

28. Na otoku Jamajci (Karibi) većinu stanovništva čine pripadnici

\_\_\_\_\_ rase (navedi naziv), a prvi predstavnici te rase na ovaj otok doseljeni su iz \_\_\_\_\_ (upiši ime kontinenta).

### SLJEDEĆIH PET ZADATAKA RIJEŠI UZ POMOĆ PRILOŽENE KARTE EUROPE.



3

29. Ime pokrajine (savezne zemlje) označene slovom A je

\_\_\_\_\_. Država u kojoj se nalazi označena pokrajina s obzirom na homogenost nacionalnog sastava primjer je \_\_\_\_\_ države. Naziv službenog romanskog jezika u toj državi je \_\_\_\_\_ jezik.

2

30. Upiši slovo B u državu istočne Europe u kojoj većina stanovnika govori jednim od romanskih jezika. Ime te države je \_\_\_\_\_.

Upiši slovo C u državu koja jedina graniči s tri države u kojima službeni jezici pripadaju u južnoslavensku skupinu jezika, a da u njoj službeni jezik nije južnoslavenski.

Ime te države je \_\_\_\_\_.

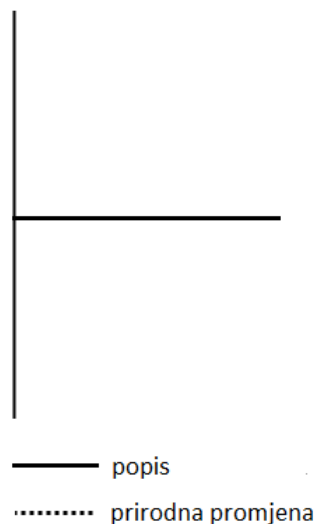


- 2 31. Strelica koja prikazuje proces interkontinentalne migracije prvog velikog migracijskog vala na karti je označena brojem \_\_\_\_\_. Ime kontinenta na koji su u najvećem broju tada odselili migranti iz Europe je \_\_\_\_\_.
- 2 32. Strelica koja prikazuje migraciju preko otoka Lampeduse označena je brojem \_\_\_\_\_, a većina suvremenih imigranata u Europu koji dolaze iz izvaneuropskih država želi useliti u \_\_\_\_\_ (navedi ime države). Upiši u tu državu na karti slovo **F**.
- 2 33. Prema broju govornika drugi jezik u Španjolskoj je \_\_\_\_\_ jezik i karakterističan je za područje označeno na karti slovom \_\_\_\_\_. Prema broju govornika drugi jezik na Iberskom poluotoku je \_\_\_\_\_ jezik.

**SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI UPISIVANJEM ODGOVORA NA CRTU I UZ POMOĆ PRILOŽENIH CRTEŽA.**

- 2 34. Koji je puni naziv podtipa (trenda) općeg kretanja stanovništva kojeg obilježava pozitivna migracijska bilanca, a ukupni broj stanovnika u istoj populaciji se smanjuje?
- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_

Izradi skicu na predlošku u skladu s tumačem.



- 2 35. Koji podtip (trend) općeg kretanja stanovništva obilježava veći broj iseljenika od useljenika, a ukupni broj stanovnika se smanjuje manjom stopom od pozitivne vrijednosti prirodne promjene?
- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_

Izradi skicu na predlošku u skladu s tumačem.

